

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ»

Кафедра юридичної психології

Статус дисципліни: вибіркова

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Ступінь вищої освіти: магістр

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування

Форми здобуття вищої освіти: заочна

Мова навчання: українська

Форма підсумкового контролю: залік

Назва навчальної дисципліни	Психологія конфлікту (Psychology of conflict)
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Охріменко Іван Миколайович
Профайл викладача (-ів)	https://publons.com/researcher/3422637/ivan-okhrimenko/
Контактний тел.	(044) 5200889
E-mail:	k015@naiau.kiev.ua
Сторінка навчальної дисципліни на офіційному вебпорталі НАВС	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi.html
Консультації	Консультації у форматі співбесіди кожної середи тижня (упродовж 14.30-16.00)

Стислий опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Психологія конфлікту» передбачає опанування системою знань про закономірності і механізми виникнення й розвитку конфліктів в системі управлінських відносин, а також про принципи і технології управління ними. Її вивчення передбачає формування у здобувачів вищої освіти системних загальнотеоретичних знань, практичних навичок і умінь щодо визначення та основного змісту поняття конфліктів, які відбуваються в сфері управлінської діяльності, а також озброєння здобувачів методиками своєчасного виявлення, розпізнання, профілактики конфліктних ситуацій, управління конфліктами та їх вирішення.

Тривалість: 3 кредити, загальна кількість годин – 90, з них аудиторних годин – 18, самостійної роботи – 72.

Мета та цілі навчальної дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Психологія конфлікту» є підготувати фахівців до подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, сформувати в них уміння й навички попереджати та вирішувати конфлікти і тим самим забезпечити успішне вирішення завдань, що стоять перед ними. Завданнями вивчення

дисципліни є створення умов для опанування здобувачами вищої освіти знань, вмінь та навичок практичного використання психологічних методів та прийомів профілактики, вирішення та управління конфліктами.

Формат навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Психологія конфлікту» проводиться в заочному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Результати навчання.

На рівні знань здобувачі вищої освіти мають засвоїти:

- основні закономірності виникнення і розвитку конфліктів;
- специфіку різних форм прояву конфліктів та їх типологію;
- психологічні особливості поведінки учасників конфліктних ситуацій;
- психологічні технології управління конфліктами;
- особливості діяльності фахівця щодо профілактики, попередження, діагностики та врегулювання конфліктів у різних сферах управлінської взаємодії.

На рівні вмінь та навичок здобувачі вищої освіти повинні:

- аналізувати й узагальнювати матеріал з проблем діагностики, попередження, розв'язання та врегулювання конфліктів, застосовувати набуті знання в практичній діяльності;
- володіти методикою конфліктологічних досліджень;
- обирати стратегії раціональної поведінки в конфліктних ситуаціях;
- здійснювати цілеспрямований вплив на процес розвитку та вирішення конфліктів у ділових та неформальних ситуаціях;
- володіти психологічними прийомами і навичками безконфліктної взаємодії.
- проводити цілеспрямовану роботу щодо профілактики й попередження конфліктів в системі управлінських відносин.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК08. Формування «soft skills»: *індивідуальних*: тайм-менеджмент; гнучкість/здібність адаптуватися; організація простору; властивість приймати рішення та вирішувати проблеми; вміння чітко ставити завдання і формулювати цілі; позитивне мислення та оптимізм; *комунікативних*: креативність; логіка; менеджмент знань та інформації; навички міжособистісних відносин; зрозуміло формувати думки; взаємодія з різними типами людей; відповідати аргументовано, зрозуміло, вчасно і ввічливо; готувати та робити якісні презентації; вміння працювати в команді; *управлінських*: письменницькі навички; уміння вирішувати проблемні ситуації.

Фахові компетентності:

ФК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ФК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління

та інших організацій публічної сфери.

ФК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

ПРН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

ПРН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	6 год.
семінарські заняття / практичні	6/8 год.
самостійна робота	70 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2024	2	ПУА	ІМАГ	вибірковий (В)

Пререквізити. Перелік попередньо прослуханих навчальних дисциплін: «Психологія управління», «Кадровий менеджмент та сучасні технології роботи з персоналом», «Психологія іміджу організації та керівника», «Комунікативна діяльність в публічному управлінні».

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
Т.1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен (2 год.) План: 1. Аналіз структурних елементів конфлікту 2. Умови протікання конфлікту. 3. Типологія конфліктів. 4. Динаміка конфлікту.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.nai.au.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.nai.au.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/... /636.h.	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		

<p>Т.1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен, (2 год.) План: 1. Аналіз структурних елементів конфлікту 2. Сторони конфлікту. 3. Умови протікання конфлікту. 4. Образи конфліктної ситуації. 5. Дії учасників конфлікту. 6. Типологія конфліктів. 7. Динаміка конфлікту.</p>	Семінар		<p>https://www.naiou.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiou.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/a11_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/... /636.h.</p>	<p>Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.</p>	<p>Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.</p>	Від 2 до 5.	
<p>Т.2. Міжособистісні конфлікти в системі управлінських відносин (2 год.) План: 1. Види і причини конфліктів у міжособистісній взаємодії. 2. Стадії, стратегії і тактики протидії у міжособистісних конфліктах.</p>	Лекція	Ноутбук, проектор	<p>https://mon.gov.ua/ua https://www.naiou.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiou.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/a11_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/... /636.h.</p>	<p>Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.</p>	<p>Засвоїти теоретичний матеріал</p>		
<p>Т.2. Міжособистісні конфлікти в системі управлінських відносин (2 год.) План: 1. Види і причини конфліктів у міжособистісній взаємодії. 2. Незадовільність потреб як джерело конфліктної протидії. 3. Конструктивна і деструктивна функція міжособистісних конфліктів. 4. Стадії, стратегії і тактики протидії у міжособистісних конфліктах.</p>	Семінар		<p>https://www.naiou.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiou.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/a11_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/... /636.h.</p>	<p>Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.</p>	<p>Змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.</p>	Від 2 до 5.	
<p>Т.2. Міжособистісні конфлікти в системі управлінських відносин (4 год.)</p>	Практ. заняття		<p>https://www.naiou.kiev.ua/ http://www.nbuu.gov.ua/ http://nplu.org/</p>	<p>Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.</p>	<p>Опанування методами діагностики поведінки особистості у конфліктній ситуації.</p>	Від 2 до 5.	

<p>Т.3. Внутрішньоособистісні конфлікти (2 год.) План: 1. Загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту. 2. Основні умови та причини виникнення внутрішньоособистісних конфліктів.</p>	Лекція	Ноутбук, проектор	<p>https://mon.gov.ua/ua https://www.naiiu.kiev.ua/ http://www.nbuuv.gov.ua/ http://nplu.org/ www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/... /636.h.</p>	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
<p>Т.3. Внутрішньоособистісні конфлікти (2 год.) План: 1. Природа внутрішньоособистісних конфліктів. 2. Причини та різновиди особистісних конфліктів. 3. Захисні механізми при внутрішньоособистісних конфліктах.</p>	Семинар		<p>https://www.naiiu.kiev.ua/ http://www.nbuuv.gov.ua/ http://nplu.org/</p>	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми. Отримання якісних освітніх послуг; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Т.3. Внутрішньоособистісні конфлікти (4 год.) План: 1. Дослідження реакцій на невдачу та способів виходу з ситуацій, які перешкоджають задоволенню потреб особистості за допомогою психодіагностичної методики вивчення фрустраційних реакцій С. Розенцвейга. 2. Проведення конфліктологічного тренінгу.</p>	Практ. заняття		<p>https://www.naiiu.kiev.ua/ http://www.nbuuv.gov.ua/ http://nplu.org/ www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/... /636.h.</p>	Навчання упродовж всього життя; виконання вимог освітньої програми.	В рамках проведення конфліктологічного тренінгу ознайомитися з особливостями практичного застосування методів психологічної саморегуляції.	Від 2 до 5.	

Основні інформаційні джерела

1. Бакаленко О. А. Психологія управління: навчальний посібник. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с.
2. Баранюк Н. І., Гоца В. М. Вплив керівника на підлеглих як прояв його влади та авторитету. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2014. Вип. 1. С. 223-232.
3. Виноградова О. В., Євтушенко Н.О. Групова динаміка та комунікації: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2018. 223 с.
4. Кісіль З. Р. Основи управління : посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 232 с.
5. Конфлікти в оперативно-розшуковій діяльності кримінальної поліції України: навч.-практ. посіб. / [Д.О. Александров, Б.І. Бараненко, О.І. Богучарова та ін.]; за ред. В.М. Комарницького, В.О. Криволапчука, Б.І. Бараненка. МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Северодонецьк, РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 661 с.
6. Конфліктологія. Альбом схем з коментарями : навч. посіб. / [кол. авт. : Д. О. Александров, В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, О. Л. Мартенко, І. М. Охріменко] ; за заг. ред. Л. І. Казміренко. К. : ЛОГОС, 2010. 56 с.
7. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: навчальний посібник. Київ: «Кондор», 2013. 358 с.
8. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 448 с.
9. Охріменко І. М. Актуальні психологічні проблеми управління персоналом сучасної поліцейської організації. Юридична психологія. 2019. № 2 (25). С. 70–77.
10. Подольчак Н. Ю., Ковальчук Г. Р., Подольчак Н. І. Формування стратегії вирішення управлінських конфліктів у діяльності машинобудівних підприємств. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 797. С. 126-134.
11. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності правника міліції. Частина V. Психологія управлінської діяльності органів внутрішніх справ. навч.-метод. посібник / Д. О. Александров, О. В. Давидова та ін. ; за заг. ред. Я.Ю. Кондратьєва. К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2004.
12. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця, 2016. 150 с.
13. Професійне спілкування працівників Національної поліції : підручник / авт. кол. : Д. О. Александров, В. І. Барко, І. М. Охріменко [та ін.] ; за ред. С. І. Яковенка. Одеса : Астропринт, 2017. 260 с.
14. Тихомирова Є. Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник. Рівне: Перспектива, 2017. 389 с.
15. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.; заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 2-ге, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 352 с.

Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Проведення занять з використанням мультимедійної установки, що надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів розв’язання (управління) конфліктів.

Політика щодо академічної доброчесності. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени студентської спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування: передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи. Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі: усне опитування - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах; - уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку; - характер відповідей на поставлені питання (системність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); практичні завдання - уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем; - уміння аналізувати достовірність одержаних результатів. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>не передбачається</i>
Семінарські заняття	<i>під час семінарських занять здобувачів вищої освіти відбувається опрацювання навчальних питань у межах плану, а також вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови засвоєння визначеного науково-педагогічним працівником обсягу навчального матеріалу, виконання поточних практичних завдань.</i>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології
 Національної академії внутрішніх справ
 07 грудня 2023 року, протокол № 8

Завідувач кафедри

 Олена КУДЕРМІНА

Підпис автора силабусу:

 Іван ОХРИМЕНКО